

התמונה ההיסטורית של קרב-השבת ברוממה לפני מותו של סגלוב: המשטרה תוקו

מעלמת. זה גם כן מכשיר לטיטוש הענין. לא נשתף פעו עמה.

★ ★ ★

אני רוצה לשאול את כבודו שאלה חשובה. נניח שיבו אליו בהצעה ויגידו: נחלק את העיר לשתיים. יהיה חלק ז וחלק לא-דתי. בחלק הדתי לא יטעו בשבת, לא יחללו וחלק לא-דתי. בחלק הדתי לא יטעו בשבת, לא יחללו השבת. בחלק הבלתי-דתי יטעו כאוות-נפשם. האם נטורייק-היו מסכימים לזה — או שהז' מנטיס להפריע לנטיעה בחלק הבלתי-דתי?

הרב הירחר לרבע, ביקש את המלים הנכונות. הרוח שיש ביולוגות הבד הפשוטים שעל החלון. מבחוץ חדר לבית-הכנ העוזב קול מזור של תפילה עצובה מבית-כנסת סמוך.

יהודי חייב על פי התירה להיכח ולמחות על חילול הקו יש כמובן שלבים ומדרגות, כמו בכל הענינים. בהלכה ענין התוכחה. כתוב: הוכח תוכיח את עמיתך, אפילו כ פעמים.

אבל יש גבול לקיום מצוות התוכחה, והגבול הוא: בו שהרביצו ליהודי המצוה. היא יכול ללכת. כשהצד השני מ בכוח, הוא פטור ממצוות התוכחה. אפילו פחות מזה, להיות שאדם נוסע בשבת. אם אני יודע שהוא לא יש למחאתי, אני לא צריך להוכיח לו.

אבל יש ענין של מחאה. זה כבר קשור בהרגשה. זה חילול השם וקידוש השם. זה כבר לא ענין של תוכחה בל שהיא מוגבלת. כפי שאני מבין את זה, זה ענין של הרגז אם יספרו לי שליד בתי ברוידא (בשכונה הדתית) נוס בשבת, אני ארגיש שעלי לצאת ולהתנגד לחילול הקודש. המז אומר שמפעם לפעם שואל הקדוש-ברוך-הוא: מי נהרג קודשת שמי? כלומר, יש עתים שיש להירג על קידוש ה וכך המצב כעת בירושלים.

אם יספרו לי, למשל, שבקריית ענבים מישהו נסע בש אני אגיד: שילך לעזאזל. הוא כופר.

היהודי חייב למחות על חילול כבוד התורה. ענין המז נמדד לפי זה, אם זה יותר קרוב או יותר רחוק. אם ההרגז אומרת: קום והגן על כבוד השם, צריך היהודי לקום ולו זה ענין שלא יכולים להגדיר בצורה ברורה כל כך. כי זה ו בעיקר בהרגשה בלב.

כשאמרו לנו שבטבריה מוציאים קדוש מקברו, וחופ בקבר הרמב"ם, יצאתי לשם כדי למחות. זאת היתה ה הראשונה שיצאתי מחוץ לתחום ירושלים כדי למחות. אם אשמע שיש סינמה בשבת בטבריה, לא אצא לשם. ענין של רגש.

כשראה מתתיהו הכהן את היהודי קם לפני העדה ו חזיר, הוא הרג אותו. מדוע? הוא לא היה חייב מיתה,

מאחורי שולחן-העץ של הישיבה. עין אחת היתה קמוצה, קטנה מעט מן השניה. לפני שלוש שנים ראינו שמחללים את השבת בפרהסייה ברחוב יפו. יצאנו לשם ומחינו. המשטרה התערבה והבטיחה לנו שחילול השבת ייפסק ברחוב זה. במרכז ירושלים. המחללים נסעו ממקומות אחרים. לא הפרענו להם. כשהפירצה מתחבאת, איננו רודפים אחריה.

אמנם ידענו שבאיהה מקום נסעו בחורים ובחורות כמו פרוצים ופרוצות. אך לא רדפנו אחרי זה.

השנה התחילו לנסוע ברחוב יפו. הקציץ וילק מהמשטרה הבטיח לנו שיפסיקו את זה. אבל שוב המשיכו לנסוע. יצאנו למקום והתחילו המחאות בענין זה, כי ראינו שאחרי שהעלמנו עין מהמחבואות, מהמקומות הצדדיים, נתגברה הכירצה וחזרה לרחוב יפו.

משבת לשבת נראו יותר ויותר נוסעים. ידענו שאם נשתוק, כל בחור ובחורה (מלבד נטורייקרתא והקרובים להם), שלא נתחברו בשבת לנסוע לשפת-הים, ירגישו שלא יצאו ידי חיבה... ידי חיבה...

כל הענין של נטיעה במכונית-משא זה פריבילגיה. בדרך כלל החוק לא נותן לנסוע במכונית-משא. אפילו באמצע השבוע. ופריבילגיה זו ניתנה כדי להפוך את יר שלים לעיר מחללת שבת ולמערת פריצות, גם במובן הצניעות.

★ ★ ★

האם נטורייקרתא עומדים על דעתם שהמנוח סגלוב נחרג ב"ד המשטרה? הנכון שהייתי ועדתי-החקירה פנימית משלהם, ושלא ישתפו פעולה עם ועדתי-החקירה הרשמית?

זה לא נוגע כלל לענין, אם נפגע סגלוב במישרין על-ידי המשטרה או לא. הענין הוא שהתנפלו על יהודים ופצחו מוחות של עשרות מהם. הפצועים ניצלו בנס. היו מכות רצה. גם חתני נתנו לו מכה על הראש, נזל לו דם, כל הבגדים היו מלאים דם. הוא התעלף והיה בסכנה. ואם לא הרגו אותו, היה יכול להירצח.

אילו הערבים התנפלו על יהודים והיו אומרים: אפשר שלא התכוונו להרוג, היינו מקבלים טענה זו? לא נפקא מינא אם התכוונו או לא התכוונו, העבדה שנהרג מספיקה. כבודו מבין — לו היו צריכים להאשים אדם ולדון אותו אם רצה או לא, יתכן ולא היו נמצאות הוכחות. אבל כאן לא נאשם אדם אחד. יש אשמה ציבורית. התנפלו בזדון על יהודים, פצעו ונתנו מכות רצה.

★ ★ ★

האם לא נכון שלפני כן ניסתה משטרת ירושלים לבוא אתכם בדברים ולקרב אתכם? אני אמור לכבודו, הם למדו הרבה משלטונות המנדט — להיות סבלנים ושקננים והכל. אבל את הסבלנות עוד לא למדו. הועדה הזאת שהקימו, זאת לא ועדה חוקרת, זאת ועדה

אפלה שררה בשכונת מאה-שערים. פה ושם האירה מנורה בלתי-מכוסה של אחד החורים קטע של הסימטא הצרה, מרוצפת האבנים הגדולות והגסות.

בקימה השניה של בית-הכנסת הגדול נשמעו קולות נרגזים. שם האזין קהל נטורייקרתא (נטורייקריה") לואומי ההספר על קרבן הפגנת ירושלים, בנימין סגלוב, השען הקטן והמרוד שמסר את נפשו — לדעת כל בני השכונה — על קידוש השם. כמה גברים בקפטים שחורים ארוכים, חבושים בכוביהם השחורים הגדולים, הסתודדו בסימטה, התפללו שם איש איש לבדו.

איתה שעה נכנסו שני אנשים למסדרון האפל של בית סמוך. אחד מהם היה עמרם בלוי, המנהיג הרוחני של נטורייקרתא, השני היה עורך העולם הזה. הם גיששו באפלה, עד שהרב מצא את הדלת לאולם בית-הכנסת הפרטי שלו, קהל ידאים. בזריזות מפתיעה לגבי גבר בן 62 טיפס על השולחנות, עד שמצא בארגו את מפסיקה-הורם. האור הגס של נורה פשוטה האיר את הספסלים הפשוטים, השולחנות הארוכים ואת ספריה-תפילה שהיו פזורים פה ושם.

עמרם בלוי היה גבר יפה-תואר, קומתו הגבוהה והרזה, הכפופה מעט קדימה, פניו האדמדומות בעלות עיניה-התכלת, הפיאות האדומות הארוכות והזקן האדמדום המשמשים מסגרת לפניו — כל אלה מזכירים, איך שהוא, את דמיתו של ישו הנוצרי בציורי האמנים הנוצריים. אולם הוד הקדושה מתובל מעט בהבעה של פקחית והומור. עמרם בלוי נראה כאדם שמצא את השקט הפנימי.

הרב היה לבוש בקפטן ערבי עשוי ממשי דמשקאי, בעל פסים שחורים והזובים ללא כפתורים, מן הסיג הקרוי בלשון הערבים "קומכאז". מתחתו הציצו מכנסיבד לבנים. על ראשו התנוססה מגבעת שחורה, בעלת כיפה עגולה באמצע ושוליים שטוחות רחבות מאד.

הוא דיבר בקול שקט, בעברית טובה. תוך שימוש בתנועות-ידיים רחבות. רק לעתים רחוקות התרגש קמעה. דרך דיבורו היתה דרכו של אדם הבטוח לחלוטין בצוקתו, והמשתדל להסביר את הדברים, המובנים מאלהם, בסבלנות עילאית לזולתו, המתונן פחות. הוא דיבר באדיבות עדינה, בפנותו אל בן-שיחתו בלשון "כבודו".

היה זה הראיון הראשון שנתן הרב מזה שנים רבות לעתונאי ישראלי. להלן קטעים מן השיחה, שנמשכה למעלה משעתיים.

★ ★ ★

האם נטורי קרתא לוחמים כדי למנוע את התנועה בשבת בכל ירושלים, גם בשכונות הלא-דתיות, או רק בשכונות הדתיות? האם היו מתפתים בהשגת מטרותם באזור שלהם — או שימשיכו, אחרי כן, להילחם על השגת אותה המטרה בעיר כולה? הרב הפנה את ענינו הכתולות אל השואל, שישב מולו,